

Sr. Ignasi Roviró: Voldria fer un comentari i fins i tot convertir-ho en pregunta. En la primer part de la seva comunicació caracteritza els mitjans de comunicació i la premsa en concret. Ens ha dit implícitament que no són els ciutadans reunits en empresa que formen un diari. Tenim empreses periodístiques «autònomes». Podríem dir que els diaris arriben a formar ciutat i ciutadans? Sembla que el moviment de participació hauria de ser de baix a dalt: ciutadans reunits formen una empresa periodística per expressar les seves opinions i en canvi vostè ens ha parlat d'un moviment de dalt a baix: uns grups determinats formen opinions, i per tant, conformen grups socials?

Sr. Miquel Macià: Sí, sí, exactament. En la meua comunicació he dit que els mitjans de comunicació, en especial la premsa, creen, dia a dia, unes realitats fetes a base dels productes que distribueixen i així donen forma i cohesió a unes comunitats, a unes ciutats, a unes comarques, a uns territoris que en un principi poden ser més o menys virtuals, però que a força de vertebrar-se a través d'un o més mitjans de comunicació poden arribar a adquirir una existència efectiva. Aquí tenim un exemple: els anys 70, a la nostra comarca, el terme Osona, com que no responia a cap realitat ni física ni administrativa, era escassament utilitzat. El mot Osona, pràcticament ningú l'utilitzava. I és a partir de l'aparició de la premsa comarcal, en la transició democràtica, que el nom Osona es popularitza i s'estén, abans que la Generalitat restaurada revisi la distribució territorial de Catalunya.

Sra. Bruguers Jardí: Ha citat la frase de Churchill: «Un poble pot passar sense partits polítics però no sense diaris» i a més ha marcat una tensió entre l'opinió del ciutadà i l'opinió dels diaris. Respecte a això, sóc una mica asèptica. En el fons els diaris ja saben què han de vendre perquè la ciutadania els compri el seu producte.

Sr. Miquel Macià: També he dit que un diari no pot alterar el sentiment profund de la comunitat i que l'actitud dels editors in-

tel·ligents és la d'alienar-se amb els sentiments més majoritaris dels qui són els seus clients potencials. Distingeixo entre el que és la línia d'opinió d'un diari i les estratègies de mercat. Cap diari va a capa i espasa contra la societat on pretén implantar-se i això es evident. Si a l'Estat espanyol hi ha pocs diaris que estiguin interessats en finançar les investigacions del cas GAL és perquè es detecta que entre la ciutadania hi ha una majoria que tampoc li interessa.

Sr. Ramon Valls: L'emparellament partit polític i premsa, també el poso per exemple de poders reals fàctics descontrolats. La filosofia de la divisió de poders de l'Estat es recolza, bàsicament, en el control d'un poder sobre un altre poder. I és essencial que en un cercle de control n'hi hagi com a mínim tres, perquè si només n'hi ha dos és obligat el *pactus de re turpi*, que deien els escolàstics: tu a mi no em toquis gaire que quan et toqui a mi controlar-te tampoc et marejaré massa. És un pacte implícit, no verbalitzat. De manera que com a mínim ni ha d'haver tres i així mai es pugui donar que el controlat sigui el controlant. Ara bé, en el cas del partit polític i de la premsa observo un descontrol. Una regulació judicial dels excessos possibles o reals dels mitjans, en principi, absolutament imprescindibles. Ja recordaran quan li varen dir a aquell periodista: *pero tu no estas elegido por nadie*, i ell va contestar: *me votan cada día en el quiosco*. Doncs no. Aquí, com a màxim, hi ha un control bilateral. Hi falta un tipus de circularitat com a mínim triple.

Jo només volia fer aquesta observació. La vostra exposició m'ha agradat molt, és lúcida. Però, és clar, li falta això. L'emparellament amb el partit polític el faria d'una altra manera. Però també hem de tenir clar que el partit polític està descontrolat. I aquestes dues mediacions em semblen absolutament essencials a la democràcia. La premsa i els mitjans tenen una funció positiva de formació d'opinió i el partit polític hauria de recollir aquesta opinió formada, però és clar, qui controla el partit polític és *el aparato del partido*. La filosofia de la divisió de poders dona de si per plantejar problemes del funcionament de la democràcia que van més enllà del funcionament dels tres poders.

Sr. Miquel Macià: Comparteixo la primera part de la seva exposició, i continuant amb algun dels exemples que vostè ha esmentat, recordem el que va passar en una moció de censura contra González l'any 93, quan Pedro J. Ramírez havia preparat la intervenció d'Aznar, en la seva compareixença en el Congrés dels Diputats. Això va originar un cert escàndol. Després, en cercles de la professió periodística es va saber que no només havia preparat les de l'Aznar sinó també les de l'Anguita. Això no va transcendir a la opinió pública. No ens falta una llei Antilibel. Crec, com a professional, que amb el codi penal ja en tenim suficient, tipifica una sèrie de figures delictives —injúries, calumnies, atemptats a l'honor, a l'intimitat, a la imatge— que són suficients per poder combatre qualsevol delicte que es pugui cometre en aquest terreny.

Sr. Jordi Sales: Des d'un punt de vista tècnic i econòmic, quin tipus de públic s'ha d'agafar per poder fer una aventura periodística? Els diaris d'informació general solen ser molt osmòtics respecte els seus clients. Parlo de diaris d'esqueles —a casa nostra és *La Vanguardia*, a Madrid és l'*ABC*, i a València són *Las Provincias*, i l'*Heraldo de Aragón* a Saragossa— fan una funció social. I els diaris de no esqueles tenen més línia. Però es recolzen sobre una base social. Segons les informacions de *El Alcázar*, mentre hi haguessin cent mil ultres al país, ells podien seguir fent el diari. Jo voldria saber si aquest número creix o no creix. Marcar una línia de diari ha de tenir uns costos. Quants còmplices ha de tenir avui per llançar una aventura periodística? Sospito que cada vegada és més car fer aquest tipus de coses.

Sr. Miquel Macià: És una pregunta que mereixeria un debat molt llarg. Sincerament, no sé si puc respondre. Crec que emprendre una aventura d'aquest mena no depèn només d'uns condicionants subjectius sinó també objectius. Perquè aquestes aventures puguin reeixir sempre han d'anar acompanyades d'unes circumstàncies històriques concretes. L'únic diari que no ha nascut en la transició política, o abans, i ha sobreviscut, és *El Mundo*. Des de la transició cap aquí, a l'Estat, s'han fundat una cinquantena de diaris; a Barcelona, 10 i absolutament tots han anat tancant. Per tant, d'entrada hi ha d'haver un moment histò-

ric. Després es necessita diners, això per descomptat. Llavors, un equip humà. Amb tots els seus defectes, l'equip d'En Pedro J. té les seves virtuts: venen més del que ven *La Vanguardia* i *El Periódico*, i van darrere l'*ABC*. *El Mundo* va néixer com una aventura d'accionariat popular però les pèrdues dels primers exercicis van portar l'entrada, amb un alt percentatge, del grup del *Corriere della Sera* i del *Guardian*. *El Mundo*, en aquest aspecte, està lligat a empreses transnacionals; crec que l'exercici de l'any passat el van tancar amb uns beneficis de nou-cents milions de pessetes. Mentre que el diari matriu —d'on procedia l'equip de gent que va fer *El Mundo*, del qual en van ser foragitats el 1988— era el *Diario 16*, i des de llavors ha seguit una línia penosa, desafortunada, amb suspensions de pagaments. Així doncs, s'han d'ajuntar una realitat social, una d'històrica, uns professionals i uns diners. En el cas de diaris de combat, com pugui ser *Las Provincias* o l'*Egin*, això ja són realitats autònomes. *El Alcázar*, cap al final va naufragar perquè els seus lectors potencials es varen anar morint i, per altra cantó, si el franquisme hagués mort de forma èpica, com va morir el nazisme, potser *El Alcázar* encara hauria pogut sobreviure i generar una mística, però el franquisme va tenir una mort penosa —el Hara Kiri dels Procuradors— i això si no alimenta una mística menys alimenta un diari.